

Sygn. akt VII U 4548/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: sekr. sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 maja 2020 r. w Warszawie

sprawy J. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania J. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

z dnia 17 września 2019 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

J. T. w dniu 7 października 2019r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. z dnia 17 września 2019r., znak:(...) przyznającej emeryturę w kwocie zaliczkowej.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony zaakcentował kilka okoliczności m.in. że przepracował w warunkach szczególnych ponad 40 lat, a poza tym pełnił służbę wojskową w charakterze skoczka spadochronowego i pletwonurka przez 2 lata. Wskazał również, że przyznana mu emerytura w kwocie 5.654,00 zł stanowi nieco powyżej 20% jego średniego wynagrodzenia, które w 2018r. wynosiło około 28.500,00 zł miesięcznie.

Ubezpieczony wyraził także pogląd, że emerytura pilota wojskowego po 30 latach służby, odchodzącego na emeryturę, który przeciętnie wylatał 2.500 godzin, powinna wynieść 75% ostatniego wynagrodzenia. Nadto, powołując się na rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 czerwca 2004r. w sprawie dodatków do uposażenia zasadniczego żołnierzy zawodowych, stwierdził

, że dla pełniących służbę w charakterze nurka następuje podwyższenie emerytury za każdy rok o 2% podstawy wymiaru.

Dalej ubezpieczony wskazał, że przepisy państwowe oraz międzynarodowe zabraniają mu wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku po ukończeniu 65-tego roku życia. Jego zdaniem państwo powinno zabezpieczyć osobom, wykonującym obowiązki należące do pilota, emeryturę w odpowiedniej wysokości tym bardziej, że nie jest możliwe, aby w wieku 65 lat przekwalifikował się do pracy w innym zawodzie.

J. T. podniósł dodatkowo, że pracownik ZUS zasugerował, aby złożył wniosek o emeryturę pomostową. W związku z tym, w jego ocenie, organ rentowy powinien doliczyć rekompensatę z tytułu pracy w warunkach szczególnych do ustalonego kapitału początkowego, co wpłynęłoby bezpośrednio również na powiększenie podstawy obliczenia należnej mu emerytury.

W przeważającej części odwołania ubezpieczony opisał warunki, w jakich wykonują swoje obowiązki osoby zatrudnione na stanowisku pilota (odwołanie z dnia 7 października 2019r., k. 3-6 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., a uzasadniając swe stanowisko wyjaśnił, że zgodnie art. 25 i 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do wyliczenia emerytury J. T. przyjęto: składki zaewidencjonowane na koncie z uwzględnieniem ich waloryzacji w kwocie 717.783,25 zł, zwaloryzowany kapitał początkowy w kwocie 509.709,56 zł oraz średnie dalsze trwanie życia wynoszące 217,10 miesięcy. Wyplata emerytury w kwocie 5.654,04 zł podlega jednak zawieszeniu, ponieważ ubezpieczony kontynuuje zatrudnienie.

Odnosząc się do zarzutów podniesionych w odwołaniu, organ rentowy wskazał, że Sąd Okręgowy Warszawa - Praga oddalił odwołanie J. T. od decyzji odmawiającej prawa do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych, zaś Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie złożył odwołania od decyzji z dnia 7 sierpnia 2015r., w której odmówiono mu prawa do emerytury pomostowej (odpowiedź na odwołanie z dnia 30 października 2019r., k. 7-8 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. T., ur. (...), był zatrudniony:

- od 10 października 1975r. do 17 kwietnia 1976r. w Fabryce (...) z siedzibą w S. na stanowisku referenta technicznego (świadczenie pracy z dnia 17 kwietnia 1976r., k. 4 akt kapitałowych);

- od 1 lipca 1979r. do 31 października 1999r. w Aeroklubie (...) z siedzibą w S. w pełnym wymiarze czasu pracy, jako pilot samolotowy – instruktor, gdzie dodatkowo wykonywał obowiązki: kierownika szkolenia/ szefa wyszkolenia i dyrektora Aeroklubu (...). W tym czasie otrzymał wynagrodzenie w następujących kwotach: 29.204,00 zł za 1979r., 66.243,00 zł za 1980r., 92.442,00 zł za 1981r., 121.857,00 zł za 1982r., 144.605,00 zł za 1983r., 194.939,00 zł za 1984r., 227.900,00 zł za 1985r., 355.686,00 zł za 1986r., 513.981,00 zł za 1987r., 887.139,00 zł za 1988r., 2.984.736,00 zł za 1989r., 1.625.800,00 zł za 1990r., 13.558.300,00 zł za 1991r., 33.880.800,00 zł za 1992r., 42.415.100,00 zł za 1993r., 42.236.800,00 zł za 1994r., 6.665,28 zł za 1995r., 12.340,00 zł za 1996r., 15.900,00 zł za 1997r., 20.150,00 zł za 1998r. oraz 20.780,80 zł za 1999r. (świadczenie pracy z dnia 31 października 1999r., k. 7 tom I akt emerytalnych i k. 5 akt kapitałowych oraz zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, k. 6-8 akt kapitałowych);

- od 2 kwietnia 1990r. do 30 czerwca 1991r. w Przedsiębiorstwie (...) w K. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pilota (świadczenie pracy z dnia 30 czerwca 1991r., k. 23 a.s.);

- od 1 lipca 1991r. do 30 kwietnia 1992r. w (...) sp. z o.o. w K. w pełnym wymiarze czasu pracy jako pilot (świadczenie pracy z dnia 30 kwietnia 1992r., k. 24 a.s.);

- od 1 kwietnia 1996r. do 22 grudnia 1997r. w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. w S. jako pilot – referent ds. dokumentacji lotniczej, w wymiarze ½ etatu (świadczenie pracy z 31 grudnia 1997r., k. 25 a.s.);

- od 17 listopada 1997r. w (...) S.A. z siedzibą w W. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pierwszego oficera, gdzie uzyskał zarobki w kwotach: 1.382,96 zł za 1997r., 18.878,48 zł za 1998r., 50.771,72 zł za 1999r., 54.780,00 zł za 2000r., 62.940,00 zł za 2001r., 67.157,01 zł za 2002r., 67.318,72 zł za 2003r., 68.700,00 zł za 2004r., 72.690,00 zł za 2005r., 73.560,00 zł za 2006r., 81.923,79 zł za 2007r., 97.642,45 zł za 2008r., 119.236,92 zł za 2009r., 108.484,15 zł za 2010r., 150.977,91 zł za 2011r., 124.624,51 zł za 2012r., 127.534,01 zł za 2013r. oraz 138.207,48 zł

za 2014r. (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 6 października 2001r., k. 16 akt kapitałowych oraz zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 14 kwietnia 2015r., k. 11-13 tom I akt emerytalnych);

Nadto ubezpieczony pełnił zasadniczą służbę wojskową w okresie od 2 listopada 1976r. do 20 stycznia 1978r. (ksero książki wojskowej, k. 3 akt kapitałowych i zaświadczenie Wojskowej Komendy Uzupełnień w S. z dnia 27 stycznia 2020r., k. 60 a.s.).

W dniu 22 stycznia 2002r. ubezpieczony złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o ustalenie kapitału początkowego. W kwestionariuszu dotyczącym okresów składkowych i nieskładkowych wskazał na okresy zatrudnienia od 10 października 1975r. do 17 kwietnia 1976r. w (...), od 1 lipca 1979r. do 31 października 1999r. w Aeroklubie (...) i od 17 listopada 1997r. w (...) S.A., a także na okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od 2 listopada 1976r. do 20 stycznia 1978r. Na potwierdzenie zatrudnienia w ww. okresach i wysokości osiąganych zarobków przedstawił świadectwa pracy, zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu oraz kopię wybranych stron książki wojskowej (wniosek o ustalenie kapitału początkowego z dnia 14 stycznia 2002r. z załącznikami, k. 1 – 16 akt kapitałowych).

Decyzją z dnia 27 maja 2002r., znak: (...)–2002, Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. ustalił kapitał początkowy dla J. T.. Do wyliczenia kapitału początkowego organ rentowy uwzględnił okresy składkowe: od 10 października 1975r. do 17 kwietnia 1976r. w Fabryce (...) z siedzibą w S. i od 1 lipca 1979r. do 31 grudnia 1998r. w Aeroklubie (...) z siedzibą w S. oraz okres pełnienia służby wojskowej od 2 listopada 1976r. do 20 stycznia 1978r., co dało łącznie 21 lat i 2 miesiące. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego i obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1980r. do 31 grudnia 1989r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 108,29%, a sam kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999r. - 117.788,22 zł (decyzja z dnia 27 maja 2002r., k. 23-24 akt kapitałowych).

Ww. decyzję wraz z załącznikiem wskazującym na obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego doręczono ubezpieczonemu w dniu 6 czerwca 2002r. (zwrotne potwierdzenie odbioru, nienumerowana karta akt kapitałowych).

J. T. w dniu 24 kwietnia 2015r. wystąpił o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych. Do wniosku dołączył informację dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych, w której wymienił okresy zatrudnienia u dwóch pracodawców – w Aeroklubie (...) oraz w (...) S.A. oraz dołączył dokumenty potwierdzające te okresy i osiągnięte zarobki (wniosek o emeryturę z dnia 24 kwietnia 2015r. z załącznikami, k. 1 – 12 tom I akt emerytalnych). Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. decyzją z dnia 11 czerwca 2015r., znak: (...), odmówił ubezpieczonemu prawa do świadczenia, o które wystąpił. Ubezpieczony w dniu 22 listopada 2015r. złożył odwołanie do Sądu, czym zainicjował postępowanie sądowe. Po rozpoznaniu odwołania Sąd Okręgowy Warszawa - Praga wyrokiem z dnia 8 listopada 2016r. oddalił odwołanie J. T.. Po rozpoznaniu środka zaskarżenia złożonego przez ubezpieczonego, Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 12 grudnia 2018r. oddalił apelację (decyzja z dnia 11 czerwca 2015r., k. 1 i 19 tom I akt emerytalnych, odwołanie z dnia 21 lipca 2015r., k. 2-5 a.s. VII U 202/16, wyrok z dnia 22 listopada 2015r., k. 78 a.s. VII U 202/16, apelacja z dnia 19 grudnia 2016r., k. 93-98 a.s. VII U 202/16 oraz wyrok z dnia 12 grudnia 2018r., k. 127 a.s. VII U 202/16).

J. T. w dniu 3 lipca 2015r. wystąpił do organu rentowego o emeryturę pomostową. Decyzją z dnia 7 sierpnia 2015r., znak: (...)od której ubezpieczony nie złożył odwołania, Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił przyznania prawa do ww. świadczenia, ponieważ ubezpieczony nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą (wniosek o emeryturę pomostową, k. 1 – 3 tom II akt emerytalnych, decyzja z dnia 7 sierpnia 2015r., k. 8 tom II akt emerytalnych).

W dniu 14 sierpnia 2018r. J. T. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury, do którego nie dołączył nowych dokumentów. Po jego rozpoznaniu organ rentowy w decyzji z dnia 17 września 2019r., znak: (...) przyznał emeryturę w kwocie zaliczkowej. Do obliczenia wysokości emerytury przyjęto: składki zaewidencjonowane na koncie ubezpieczonego z uwzględnieniem ich waloryzacji w kwocie 717.783,25 zł, zwaloryzowany kapitał początkowy w

kwocie 509.709,56 zł oraz średnie dalsze trwanie życia wynoszące 217,10 miesięcy. Tak wyliczona wysokość emerytury J. T. wyniosła 5.654,04 zł. Świadczenie zostało jednak zawieszono z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia (wniosek z dnia 14 sierpnia 2019r. i decyzja z dnia 17 września 2019r., k. 1 i 7 tom III akt emerytalnych). Ubezpieczony wniósł odwołanie od wskazanej decyzji (odwołanie z dnia 7 października 2019r., k. 3 – 6 a.s.).

J. T. w dniu 5 listopada 2019r. złożył wniosek o przyznanie prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy w dniu 12 lutego 2020r. wydał decyzję odmowną (znak: (...)). Ubezpieczony także od tej decyzji wniósł odwołanie i spór w tej sprawie zawisł przed Sądem Okręgowym Warszawa – Praga - sygn. akt VII U 474/20 (okoliczności bezsporne oraz decyzja z dnia 12 lutego 2020r., k. 72 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach organu rentowego, a także w aktach sprawy o sygn. akt VII U 202/16. W ocenie Sądu dokumenty te, obejmujące decyzje ZUS oraz potwierdzające zatrudnienie i wysokość wynagrodzeń ubezpieczonego, były wiarygodne i ostatecznie nie były kwestionowane przez strony procesu. W związku z tym stanowiły podstawę ustaleń faktycznych, które nie były przedmiotem sporu.

Sąd pominął wniosek dowodowy J. T. o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych sądowych z zakresu BHP oraz lotnictwa, zgłoszony celem ustalenia, czy ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Decyzja Sądu podyktowana była tym, że przedmiot sporu, który wyznaczyła treść zaskarżonej decyzji z dnia 17 września 2019r., dotyczył prawidłowości wyliczenia emerytury ubezpieczonego w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, a nie prawa do świadczeń związanych z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych, w tym prawa do rekompensaty. W związku z tym nie było potrzeby przeprowadzania dowodów na okoliczności, którym J. T. na potrzeby uzyskania prawa do rekompensaty, poświęcił znaczącą część odwołania, pisma procesowego z dnia 27 grudnia 2019r. oraz wystąpienia podczas rozprawy. Zagadnieniem pracy w warunkach szczególnych bądź w szczególnym charakterze zajmie się Sąd rozpoznający odwołanie od decyzji z dnia 12 lutego 2020r., która dotyczy odmowy przyznania prawa do rekompensaty. Spór w tej sprawie zawisł zresztą przed Sądem Okręgowym i to przy jego rozstrzygnięciu zadaniem Sądu, jeśli stwierdzi taką potrzebę, będzie przeprowadzenie dowodów na okoliczność pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, w tym dowodu z opinii biegłych sądowych. W przedmiotowej sprawie Sąd takiej potrzeby nie dostrzegł, biorąc pod uwagę, że na skutek wniosku J. T. o przyznanie prawa do emerytury, a zarazem z uwagi na brak wniosku o rekompensatę, organ rentowy wydając decyzję z 17 września 2019r. rozstrzygnął tylko o prawie do emerytury. Badaniem Sądu objęte było więc tylko to świadczenie, a przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych sądowych, jakich wskazał ubezpieczony, tylko przedłużyłoby postępowanie. Nadto okoliczność, którą biegli mieliby oceniać, nie była w rozpatrywanym sporze okolicznością istotną. Wniosek J. T. został zatem pominięty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Tytułem wstępu wskazać należy, że przedmiotem analizy sądu ubezpieczeń społecznych jest odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zaskarżonej przez wnioskodawcę i to jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999r., II UZ 52/99, z dnia 23 listopada 1999r., II UKN 204/99). Przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się więc do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a między stronami spornych; poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2010r., II UK 84/10). Przed sądem wnioskodawca może więc żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ rentowy nie decydował. Z tego względu odwołanie wnoszone od decyzji organu ubezpieczeń społecznych nie ma charakteru samodzielnego żądania,

a jeżeli takie zostanie zgłoszone, sąd nie może go rozpoznać, lecz zobowiązany jest postąpić zgodnie z art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 8 września 2010r. II UK 84/10, zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 15 grudnia 2016r. III AUa 2373/15). W myśl wskazanego wyżej przepisu, jeżeli ubezpieczony zgłosił nowe żądanie, dotychczas nierozpoznane przez organ rentowy, sąd przyjmuje to żądanie do protokołu i przekazuje go do rozpoznania

organowi rentowemu. Oznacza to, przy uwzględnieniu roli sądu ubezpieczeń społecznych jako sądu odwoławczego, kontrolującego prawidłowość merytoryczną i faktyczną decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, że sąd ten nie może samodzielnie, bez wstępnej kontroli dokonanej przez organ rentowy, rozstrzygać kwestii, o których organ ten nie decydował. Każdorazowe nowe żądanie wnioskodawców w pierwszej kolejności podlega rozpoznaniu przez organ rentowy, a dopiero później, w przypadku zakwestionowania decyzji przez osobę, której rozstrzygnięcie to dotyczy, staje się przedmiotem badania sądu odwoławczego.

Zgodnie z przedstawionymi wyjaśnieniami, spór w przedmiotowej sprawie mógł się koncentrować i koncentrował się jedynie wokół dokonanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyliczenia wysokości emerytury przyznanej J. T. w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Natomiast kwestia pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie była poddana przez Sąd analizie, gdyż stwierdzenie pracy w warunkach szczególnych bądź w szczególnym charakterze, nawet gdyby ubezpieczony ją wykonywał, nie przełożyłoby się na wysokość świadczenia, którego wysokość poddana została kontroli sądowej. Zagadnieniami, którymi Sąd się zajął i zarzuty, które analizował, dotyczyły więc tego tylko, o czym Zakład rozstrzygnął w zaskarżonej decyzji. To ta decyzja wyznaczyła zakres rozpoznania przez Sąd, a pod jej adresem – pomijając prawo do rekompensaty, które stało się przedmiotem nowego wniosku ubezpieczonego i nowej decyzji ZUS - ubezpieczony wysunął argumenty dotyczące przede wszystkim zbyt niskiej kwoty przyznanej emerytury.

Objaśniając zasady, wedle których została przyznana i wyliczona emerytura J. T., należy odwołać się do art. 25-26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2020r., poz. 53), zwanej dalej ustawą emerytalną. W myśl art. 26 emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 ustawy przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 ustawy. Z kolei z art. 25 ust. 1 wynika, że podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24 ustawy emerytalnej, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Kapitał początkowy, zgodnie z treścią art. 173 ust. 1 ustawy emerytalnej, ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy przed dniem wejścia w życie ww. ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 ustawy, pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia, ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 ustawy dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art. 173 ust. 3), na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1). Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 (art. 174 ust. 2).

Z kolei podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999r. (art. 174 ust. 3). Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego

wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu (art. 174 ust. 3b).

Odwołujący w toku postępowania sądowego przedstawiał liczne argumenty, które w jego ocenie powinny skutkować ustaleniem wyższej kwoty emerytury aniżeli ta, którą wyliczył organ rentowy w zaskarżonej decyzji. J. T. wskazał, że jego świadczenie wynosi jedynie 20% wysokości ostatniego wynagrodzenia, które uzyskiwał będąc zatrudnionym w (...) S.A. z siedzibą w W.. Dokonał również porównania do obywateli Niemiec wykonujących pracę pilotów wojskowych, których emerytura po 30 latach służby wynosi 75% ostatniego wynagrodzenia. Stwierdził nadto, że do obowiązków państwa należy zabezpieczenie pilotom emerytury w odpowiedniej wysokości, bowiem obowiązujące przepisy prawa zabraniają wykonywania pracy po ukończeniu 65-tego roku życia.

Zdaniem Sądu wymienione zarzuty, jak i te odwołujące się do wypowiedzi Prezesa ZUS oraz wysokości emerytur osób, które zna ubezpieczony, a które pracowały na takim samym czy podobnym stanowisku, nie dają żadnych podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji. Przywołane przepisy prawa regulują zasady wyliczania wysokości emerytury bez względu na wykonywany zawód – pilota czy też inny. Kwota emerytury uzależniona jest bowiem nie tyle od wykonywanego zawodu, co od długości stażu i wysokości zarobków uwzględnianych do obliczenia kapitału początkowego za okres do dnia wejścia w życie ustawy emerytalnej oraz od wysokości odprowadzanych składek za okres po wejściu w życie ustawy emerytalnej. Niemniej ważne jest, że proces wyliczania świadczenia emerytalnego jest zindywidualizowany, a więc odbywa się w oparciu o dane, które dotyczą wnioskodawcy, a nie osób z nim pracujących czy innych wykonujących ten sam zawód. Emerytura w innych krajach i zasady jej wyliczania, na które również zwrócił uwagę ubezpieczony, są natomiast o tyle bez znaczenia, że Sąd, podobnie jak i organ rentowy stosują przepisy regulujące zasady przyznawania i wyliczania świadczeń emerytalnych, przyjęte przez ustawodawcę w trybie określonym Konstytucją RP. Nie mają więc możliwości ich zmiany. Taką możliwość ma jedynie organ ustawodawczy, który mógłby dzieląc argumentację ubezpieczonego, dokonać zmian w ustawie emerytalnej. Póki co takie zmiany nie zostały jednak wprowadzone i dlatego – nie polemizując ze słusznością argumentacji J. T. – Sąd nie mógł oprzeć się na tym, jakie emerytury uzyskują piloci w Niemczech, jakie wynagrodzenie przed przejściem na emeryturę pobierał ubezpieczony czy jakie świadczenia emerytalne uzyskały osoby, z którymi J. T. porównywał swoje świadczenie.

Jak wynika z zacytowanych przepisów, na obliczenie wysokości emerytury wpływ ma kilka czynników, które zostały wskazane, a więc składki zaewidencjonowane na koncie ubezpieczonego z uwzględnieniem ich waloryzacji, zwaloryzowany kapitał początkowy oraz średnie dalsze trwanie życia.

W pojęciu kapitału początkowego mieści się odtworzenie składek na ubezpieczenia społeczne sprzed 1999r., tj. z okresu przed wprowadzeniem ustawowego obowiązku ewidencjonowania przez ZUS składek każdej indywidualnej osoby podlegającej ubezpieczeniu społecznemu. Przelicznik świadczeń w postaci kapitału początkowego został wprowadzony ze względu na nieewidencjonowanie składek przed 1 stycznia 1999r. Osobom urodzonym po 1948r. za okresy pracy (ubezpieczenia) przypadające przed 1999r. odtwarzana jest więc teoretyczna składka na ubezpieczenie społeczne przez obliczenie kapitału początkowego. W celu obliczenia kapitału początkowego niezbędne jest złożenie wniosku o jego ustalenie wraz z dokumentami potwierdzającymi przebyte przed 1999r. okresy składkowe i nieskładkowe oraz wysokość zarobków (dochodów), które będą przyjęte do obliczenia podstawy wymiaru tego kapitału. Kwota kapitału początkowego obliczona na dzień 1 stycznia 1999r. jest zapisywana – tak jak kwota składek na ubezpieczenie emerytalne – na indywidualnym koncie ubezpieczonego. Kwota kapitału początkowego zależy od: długości udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed 1 stycznia 1999r. oraz od wysokości uzyskiwanych świadczeń. W przedmiotowej sprawie organ rentowy dokonał ustalenia wysokości kapitału początkowego J. T. i ubezpieczony decyzji tego dotyczącej nie skarżył mimo takiej możliwości. Poza tym, wyliczając kapitał początkowy, organ rentowy uwzględnił te okresy, które udokumentował J. T. i te zarobki, które wynikają z zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu. Żadne okresy, jak i wynagrodzenia podane przez pracodawców w Rp-7 nie zostały przez ZUS pominięte czy zakwestionowane. Wprawdzie w toczącym się postępowaniu ubezpieczony przedstawił trzy nowe świadectwa pracy z Przedsiębiorstwa (...), z (...) sp. z o.o. i z Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o., podkreślić jednak trzeba, że są to dokumenty, których J. T. wcześniej do ZUS nie składał. Sąd prześledził wnioski ubezpieczonego, jakie kierował do organu rentowego, dołączane do nich dokumenty oraz wypełniane

kwestionariusze czy informacje o okresach składkowych i nieskładkowych. W żadnym z takich dokumentów ubezpieczony nie wspomniał o trzech ww. pracodawcach ani nie przedstawił dokumentów dotyczących zatrudnienia u tych pracodawców. Trudno więc, by organ rentowy te dokumenty uwzględnił, a Sąd z kolei zgodnie z argumentacją zamieszczoną w początkowej części rozważań, rozpoznaje to tylko, co wcześniej było przedmiotem analizy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Decyzja podlega nadto kontroli według stanu na datę jej wydania, a w tej dacie prawidłowość przyjętego przez ZUS kapitału początkowego, uwzględnionego do obliczenia emerytury, nie mogła budzić zastrzeżeń. Organ rentowy obliczył bowiem kapitał początkowy i dokonał jego waloryzacji, przyjmując te okresy, które ubezpieczony wskazał i udokumentował. Wspomniane trzy okresy, które potwierdzają świadectwa pracy dołączone do pisma procesowego J. T. z dnia 27 grudnia 2019r., pojawiły się natomiast w trakcie toczącego się sporu i mogą być przedmiotem wniosku skierowanego do Zakładu o ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego i wysokości emerytury. Sąd tymi okresami się nie zajmował, gdyż analizował stan dokumentów na datę wydania decyzji, a w tej dacie ubezpieczony – poza okresami, które wymienił we wniosku z 2002r. o ustalenie kapitału początkowego – nie wskazywał innych okresów.

Przechodząc do składek zgromadzonych na koncie ubezpieczonego za okres od 1 stycznia 1999r., wskazać należy, że składki te powinny być pochodną wynagrodzeń, jakie ze stosunku pracy otrzymywał ubezpieczony. Dla samego obliczenia świadczenia emerytalnego ZUS nie weryfikuje jednak ich wysokości, tylko ustala, jaka kwota składek na indywidualne konto konkretnej osoby została odprowadzona i przeprowadza ich waloryzację, która przebiega corocznie od 1 czerwca każdego roku, poczynając od waloryzacji od 2000r., z zastrzeżeniem, że w wyniku przeprowadzonej waloryzacji stan konta nie może ulec obniżeniu. Waloryzowana jest kwota składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia każdego roku, powiększona o kwoty z tytułu przeprowadzonych waloryzacji. Mechanizm ten ma charakter narastający i oznacza dodawanie kwoty wynikającej z poprzedniej waloryzacji i kwoty składek za dany rok oraz podwyższanie tak uzyskanej sumy wskaźnikiem waloryzacji. Natomiast średnie dalsze trwanie życia to wielkość statystyczna, która określa przeciętny okres, jaki zazwyczaj, statystycznie upływa od ustalenia prawa do emerytury do dnia śmierci ubezpieczonego. Jest ono wyrażane w miesiącach i ustalane wspólnie dla kobiet i mężczyzn. Okres ten wynika z komunikatu prezesa GUS w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn, ogłaszanego corocznie w terminie do 31 marca. Ogłoszone w ten sposób tablice średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn mają zastosowanie do emerytur na przyszłość (przyznawanych od 1 kwietnia do 31 marca następnego roku). Im wskazany tam okres średniego dalszego trwania życia dla osoby w wieku ubezpieczonego przechodzącego na emeryturę jest dłuższy, tym emerytura jest niższa. Oznacza to, że im później nastąpi przejście na emeryturę, tym większa będzie jej wysokość.

Uwzględniając powołaną argumentację i przeanalizowane przepisy, Sąd zważył, że zaskarżona decyzja odpowiada prawu, a zarzuty ubezpieczonego kierowane pod jej adresem są bezzasadne. Bezzasadny i zmierzający do przedłużenia postępowania był również wniosek ubezpieczonego o zobowiązanie ZUS do wskazania, jakie okresy zostały uwzględnione do obliczenia emerytury. Nie uwzględniając tego wniosku, który niejako poparł pełnomocnik organu rentowego wnosząc o stosowany termin na złożenie zestawienia, Sąd miał na względzie kilka okoliczności. Przede wszystkim emerytura J. T. jest wyliczona wedle zasad określonych w art. 25 i 26 ustawy emerytalnej. Okresy uwzględniane do jej wyliczenia mają więc znaczenie tylko w zakresie, w jakim wylicza się kapitał początkowy, a zatem do 1 stycznia 1999r. Po tej dacie nie uwzględnia się już przebytych okresów ubezpieczenia, tylko składki odprowadzone do ZUS i zaewidencjonowane na indywidualnym koncie. W odniesieniu do okresu po 1 stycznia 1999r. wniosek ubezpieczonego był zatem niewykonalny. Natomiast w przypadku okresu do 1 stycznia 1999r. ubezpieczony powinien wiedzieć, jakie okresy mu uwzględniono ustalając kapitał początkowy, gdyż złożył wniosek w tym zakresie wskazujący na takie okresy i dołączył potwierdzające je dokumenty, a organ rentowy żadnego dokumentu nie zakwestionował, co potwierdza decyzja o ustaleniu kapitału początkowego, którą ubezpieczony otrzymał. Sąd nie widział więc podstaw, by przedłużać postępowanie i żądać od organu rentowego informacji, które ubezpieczony powinien mieć.

Podsumowując, odwołanie J. T., jako bezzasadne, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. podlegało oddaleniu.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć (...)